

Irena Kutylowska

Zalesie-"Okopek", gm. Wilkołaz, woj.
lubelskie, AZP 82-78/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 316

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w ASCOPOL sp. z o.o., AKME Zdzisław Wiśniewski, PSOZ we Wrocławiu, Muzeum Archeologicznym we Wrocławiu. Badania nie będą kontynuowane.

Wrocław, ul. Św. Antoniego,
ul. Kazimierza Wielkiego

patrz: późne średniowiecze

Wrocław, ul. Świdnicka 18 i 20

patrz: późne średniowiecze

ZALESIE „Okopek”,

gm. Wilkołaz,
woj. lubelskie,
AZP 82-78/-

• fortalicjum nowożytnie (XVII w.)

Badania weryfikacyjno-sondażowe, przeprowadzone przez dr hab. Irenę Kutylowską („Lubelnia”. Usługi Archeologiczne). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Na majdanie i północnym zboczu, na osi południe-północ, założono 2 wykopy szerokości 2,5 m i łącznej długości 25 m. Dodatkowy wykop (2 x 7 m) zlokalizowano w północno-wschodnim narożniku „Okopka”, przy wejściu na majdan. Łącznie przebadano powierzchnię 76,5 m².

Teren zajęty przez „Okopek” ma kształt prostokąta o wymiarach 38 x 18 m. Od strony wschodniej i południowej obronnym czyniły go pionowe zbocza wysoczyzny (względna wysokość do 15 m), od strony zachodniej brak jest czytelnych w terenie elementów obronnych, od strony północnej znajduje się naturalny wąwóz szerokości około 25 m i głębokości 2,5-3 m. Na południowym zboczu wąwozu zachowały się ślady nasypu ziemnego wysokości do 0,5 m. Stwierdzono, że pierwotnie nie było wjazdu na majdan w tym miejscu, gdzie obecnie – odsłonięto tam relikty sztucznych umocnień, stwierdzonych również wzdłuż północnej strony „Okopka”. Stanowił je suchy rów-fosa szerokości około 3 m i głębokości 0,6 m, przekopany w zboczu naturalnego wąwozu. Uzyskaną ziemią obsypano dołem konstrukcje drewniane umieszczone ponad rowem-fosą na południowej krawędzi wąwozu. Miały one charakter parkanu z bali grubości około 20 cm, układanych poziomo między dwoma pionowymi słupami. Słupy rozmieszczane były na odległość wymuszoną długością belek, większą niż 2 m. Na majdanie nie stwierdzono relikwów drewnianej czy też murowanej zabudowy, a z nikłej warstwy kulturowej uzyskano materiały z XVII w. (kilka ułamków naczyń i fragment szklanego pucharka). Parkan obronny „Okopka” został spalony i obiekt przestał być użytkowany najpóźniej jeszcze w XVII w., na co wskazuje jama odpadkowa z ceramiką datowaną na XVIII w., wykopana w zasypnym wcześniej rowie-fosie. „Okopek” nie był grodziskiem wczesnośredniowiecznym, lecz niewielkim fortalicjum, najpóźniej niezamieszkałym, wzniesionym w doraźnej potrzebie lub jako rodzaj bastionu przy większych zabudowaniach folwarcznych, usytuowanych po stronie zachodniej (dziś znajdują się tam budynki gospodarcze). Będąc częścią składową folwarku, pełnił funkcje bardziej prestiżowe niż obronne, jako jeden z przeżywających się już w czasach nowożytnych wariantów średniowiecznego, drewniano-ziemnego obrodu obronnego.

Materiały przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Lublinie, dokumentacja u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. II, 1997. Badania nie będą kontynuowane.

Zamorze, st. 16,
gm. Pniewy, woj. poznańskie

patrz: wczesne średniowiecze

Zienki, st. 1,
gm. Sosnowica, woj. chełmskie

patrz: wczesna epoka brązu

Żagań, st. 29,
gm. *loco*, woj. zielonogórskie

patrz: późne średniowiecze